

Aan: Centraal museum Utrecht
t.a.v. mevr. I. van Zijl
conservator toegepaste kunst
Agnietenstraat 1
3512 XA Utrecht

Datum: 10-05-1998

Betreft : Lion Cachet kamer,
tekenwerk STK-LCA 1 tot en met 10, toelichting op het tekenwerk middels het
aangevulde en verbeterde verslag van 22-11-1997, aanvullende foto's en de bijbehorende
factuur.

Geachte mevrouw van Zijl,

Hierbij het verslag en offerte van 22-11-97 met aanvullingen. De eerste offerte van 6-11-97 met een uren-aantal van 132 bevatte onderdelen die niet tot het Lion Cachet interieur behoren, de offerte van 22-11-1997 is daarom aangepast en omvat dan ook 106 uur. Deze tijdsbegroting heb ik aangehouden voor het tekenen van het Lion Cachet interieur. Aan het verslag en het voorstel van tekening nummer 10 heb ik totaal 12 uur besteed. In mijn factuur declareer ik totaal 118 uur.

<i>Plaast</i>	<i>onderwerp</i>	<i>tekening nr</i>	<i>datum</i>
• Plattegrond		STK-LCA - 01	19-11-96
• Grote kamer:	korte wand met raam	STK-LCA - 02	20-04-98
•	lange wand met doorgang	STK-LCA - 03	30-03-98
•	lange wand met schouw	STK-LCA - 04	01-04-98
•	korte wand met schuifdeuren	STK-LCA - 05	20-04-98
•	plafond	STK-LCA - 06	20-04-98
• Gang:	boekenkast	STK-LCA - 07	26-03-98
•	lambrisering	STK-LCA - 08	20-04-98
• Erker kamer:	hoge lambrisering	STK-LCA - 09	20-04-98
• Voorstel	korte wand met raam	STK-LCA - 10	05-05-98

Kopie verslag 22-11-1997

Lion Cachet interieur

Na het bekijken van het Lion Cachet interieur op de Maliebaan 42 en na het bestuderen van de literatuur¹ en de aanvullende informatie uit jullie archief kom ik tot de volgende conclusies.

Het interieur zoals aanwezig op de Maliebaan 42 met de zitkamer, de zijkamer en de erker is afkomstig uit huize Dentz van Schaik Frederiksplein 48-50 te Amsterdam.

De zitkamer:

De lange wand met schouw, gemeten van schuifdeur tot raamlambrisering heeft een afmeting van 658 cm.

De palisander lambrisering hoogte 101 cm is afkomstig uit de salon aan de voorkant van de eerste etage. De oorspronkelijke schouw² is vervangen door een betegelde schouw met "sgraffito tableaux" afkomstig uit de gang op de tweede etage.³ De schoorsteenmantel bestaat uit dondergroen geglazuurde tegels en de boezem uit witte tegels met een afbeelding van een Egyptisch schip. Links en rechts van de schouw zijn in de lambrisering twee vulstukken geplaatst van 4,5 cm en 9,5 cm. Dit zal het verschil in breedte zijn met de oorspronkelijke schouw. Rechts van de schouw is een doorgang naar een erker. Deze wordt afgesloten door een deur die uit de lambrisering en kurkwand is gezaagd.

De lange wand met doorgang, is 650 cm lang.

Ook deze lambrisering is afkomstig uit de salon op de eerste etage. De indeling is van links naar rechts: een hoge palisander lambrisering (230 cm), een eiken deur met palisander panelen en koperen deurkruk van Lambert Zijl, een hoge palisander lambrisering, een halve achtkantige tweedelige muurkast van palisander met inlegwerk van ivoor en coromandel (h 257cm), een open lambrisering met in het midden een doorgang. Boven deze lambrisering een fries met in reliëf lopende leeuwen (h 250). Rechts naast de kast onder de open lambrisering heeft een kleine sofa gestaan.⁴ Door de open wand was de zijkamer één met de rest van het interieur, en tegelijk toch onderscheiden als een aparte ruimte. Het idee ontleende Lion Cachet aan een kerkinterieur waar kerk en kapel op dezelfde wijze zijn afgescheiden.⁵

¹ Bergvelt, van Burkom, Gaillard (red), *Van neo-renaissance tot postmodernisme*, 1996, Rotterdam. Bois, Mechteld de (red.), *C.A. Lion Cachet, 1864-1945*, Drents museum Assen, Museum Boymans- van Beuningen 1994, Rotterdam

² Bois, Mechteld de (red.), *C.A. Lion Cachet, 1864-1945*, p. 102

³ Bois, Mechteld de (red.), *C.A. Lion Cachet, 1864-1945*, p. 179 en foto 227

⁴ Gratema, Jan 'een interieur in het huis van Th. G. Dentz van Schaick te Amsterdam', *Onze kunst* jg. 9, dl XVII (1910) 158-170

⁵ Bois, Mechteld de (red.), *C.A. Lion Cachet, 1864-1945*, p. 103 en foto 131 en 132

De korte wand met schuifdeuren is 475 lang en is eveneens afkomstig uit de salon op de eerste etage. De eiken schuifdeuren (h 289 cm) met palisander panelen sloten de voorkamer van de achterkamer af. De deuren worden geflankeerd door twee identieke palisander wandkasten met ivoor en coromandel inlegwerk (h 229 cm). Achter de glasplaten van de bovenkast stonden in de linkerkast het renaissance zilverwerk en in de rechterkast het oud Japanse aardewerk.⁶

De korte wand met ramen, 479 cm lang, geeft een lage eiken lambrisering (h 79 cm) met palisander panelen. Aan de uiterste hoeken een smalle hoge betimmering elk met een breedte van 49 cm en een hoogte van 384 cm waarvan de bovenste 13,5 cm een eiken aftimmerings plank is. De ramen en de kozijnen horen bij het huis.

Het plafond ook afkomstig uit de salon is een symmetrisch in vakken verdeeld kleurrijk schouwspel van goudleer en gebatikt perkament waarop vogels, spreuken, vissen, bloemen en figuratieve vormen staan afgebeeld. Op de glimmende vakken (soort aluminium plakfolie) hebben mijns inziens spiegels gezeten. In het midden en op de hoeken hangen bij het plafond horende lampen. De vakverdeling heeft een afmeting van ongeveer 400 cm x 565 cm.

De rest van de wanden en plafond is voorzien van in goud bespoten kurkplaten. Deze zijn niet authentiek. Wel schrijft J. Gratema over *“rechthoekig geperste kurkenplaten, welke met bladgoud verguld zijn. Een rul, beweeglijk vlak wordt hierdoor verkregen, waarbij het goud zijn brutaalheid en glans verliest en een prachtig fond vormt”*.⁷

De zijkamer

Deze kamer staat in relatie met de zitkamer en heeft dezelfde *open lambrisering met doorgang*. Links hiervan staat een *lage (100 cm) lambrisering* zoals ook naast de schouw in de grote kamer te vinden is (l. 218 cm). Deze loopt 60 cm door in de korte wand met raam. De laatste 5 cm hiervan is een aangezet stuk van dezelfde lambrisering. Rechts van de open lambrisering is een *lage lambrisering van o.a. coromandel en notenhout* (h 109 cm) afkomstig uit de studeerkamer op de bel etage. Deze bestaat uit twee stukken van 25 cm en 113 cm, maar loopt in losse stukken door in de korte wand met deur, 113,5 cm links van de deur en twee stukken van 41 cm en 75 cm rechts van de deur.

Aan de lange wand tegenover de doorgang zijn vier stukken geplaatst van 10 cm, 9 cm, 64 cm en 41 cm. Zij flankeren de *boeken kast van coromandelhout* (l 412 cm b 41 cm h 233 cm) behorend bij de laatst genoemde lambrisering en ook afkomstig uit de studeerkamer op de bel etage⁸ en een *etensliftkast* waarschijnlijk uit de keuken of eetkamer afkomstig. De boekenkast bestaande uit boven en onderkasten is rijkelijk voorzien van snijwerk en

⁶ Gratema, Jan 'een interieur in het huis van Th. G. Dentz van Schaick te Amsterdam', *Onze kunst* jg. 9, dl XVII (1910) p. 160

⁷ Gratema, Jan 'een interieur in het huis van Th. G. Dentz van Schaick te Amsterdam', *Onze kunst* jg. 9, dl XVII (1910) p. 158

⁸ Bois, Mechteld de (red.), *C.A. Lion Cachet, 1864-1945*, p. 99 en foto 127

goud en ivoor inlegwerk. Op de deurpanelen van de onderkasten zijn afbeeldingen te zien van bekende kathedralen. De bovenkast bestaat uit zes kastjes met glaspanelen, omraamd door geëmailleerd koper in groen, wit en zwart. De hoeken van de kasten worden geflankeerd door beeldjes van Mendes da Costa. De kroonlijst bestaat uit opengewerkte bloem en bladranken. Gezien vanuit de zitkamer door de open lambrisering heen kijkend, staat ook de kast afgebeeld. Gelijk zoals de situatie op de Maliebaan 42, echter niet met deze bronvermelding.⁹

Erker

De erker is te betreden via de uitgezaagde deur naast de schouw in de zit kamer. Aan die wand zijn mijns inziens ook onderdelen van het Lion Cachet interieur gemonteerd. Bestaande uit: rechthoekige eiken en palisander lambrisering onderdelen van 2 x 15 x 269 cm, 40 x 269, 42 x 130 cm, 2 x 51 x 272 en een plafond betimmering van ± 50 x 200 cm. Alles in de stijl van de zitkamer.

Tekening van de architect

De vorm en de maten van het Lion Cachet interieur volgens de tekening van de architect, sluiten niet aan bij de tekening dossier nummer STK-LCA blad 1 welke ik heb gemaakt op 19-11-96. Hierop is de ruimte te zien waarin het Lion Cachet interieur zich bevindt. De zitkamer, zoals zojuist beschreven, heeft een oppervlakte van 658 x 482 cm. Hierbij is geen rekening gehouden met de dikte van de lambrisering, het vrij kunnen lopen van de schuifdeuren en de breedte van de lambrisering. Hiermee rekening houdend zijn de minimum maten om het interieur te kunnen plaatsen **6,70 m x 4,90 m**, dus niet zoals de architect heeft vermeld 6,05 m x 4,75 m. Ook de positie van de schouw, korte zijde, is niet correct. Deze moet aan de lange zijde worden geplaatst.

Echter, het lijkt mij ook noodzakelijk de zijkamer met de rijk versierde boekenkast op dezelfde plaats terug te brengen (zie foto's noot nr. 9 en de situatie op de Maliebaan). De maten van deze kamer worden bepaald door de grote van de boekenkast lengte 412 cm en breedte 41 cm.

De erker heeft geen functie en onderdelen die hierin zijn geplaatst zijn niet interessant te tonen. Wel kunnen deze gebruikt worden om de zijkamer mee aan te vullen. De ruimte achter de schuifdeuren heeft geen betrekking op het Lion Cachet interieur.

⁹ Bois, Mechteld de (red.), *C.A. Lion Cachet, 1864-1945*, foto 131

Bergvelt, van Burkom, Gaillard (red), *Van neo-rennaissance tot postmodernisme*, foto 103

Observaties tijdens het tekenwerk 05-05-1998

De achterkamer met uitzicht op de tuin in het pand aan de Maliebaan 42 is passend gemaakt voor het Lion Cachet interieur. Hierdoor zijn de drie wanden nagenoeg ongewijzigd geplaatst. De *wand met schouw* heeft echter een doorgang gekregen om in de ruimte van de erker te komen. De *wand met schuifdeuren* verbergt een kastenwand welke bij het interieur van het huis hoort, terwijl de *wand met de doorgang* aan de rechterkant de aansluiting mist met de vervangen wand met uitzicht op de tuin. De salonkamer aan het Frederiksplein was gelegen aan de voorkant van het huis op de eerste verdieping. Hoe de gevel eruit zag is mij vooralsnog niet bekend. De betimmering van deze wand aan de Maliebaan 42 behoort echter naar mijn idee niet tot het Lion Cachet interieur. Niettemin is het een aardige poging om het interieur te integreren met de bestaande villa. De betimmering van deze *korte wand met ramen* is qua kleur en houtsoort gelijk aan de rest van de kamer. Qua verdeling- en ornamentering wijkt het af. Het sfeerbeeld is redelijk goed getroffen.

Het is evenwel mogelijk dat de betimmering in de erker tezamen met de lage lambrisering in de gang de raamwand vormde in "huize Dentz van Schaik". De horizontale lijst met de twee rechthoekige vlakken 180,5 cm breed in de erker (tek. 09) is eenzelfde lijst als boven de deur in de Lion Cachet kamer (tek. 03 lange wand met doorgang). De twee pilasters behoren onder de rechthoekige vlakken te staan. Het paneel van 130 cm hoog hoort aan de linker kant te staan en het paneel van 219 cm hoog aan de rechterkant van de imaginaire deur met pilaster. De kleine pilasters op de panelen behoren niet tegen de grote pilasters te leunen. De breedte van de *doorgang met zijpanelen* (199,5 cm) is hierdoor evengroot als de plafondplaat. De twee hoge paneel staanders (273 cm) hebben eenzelfde indeling als het plafondpaneel en zullen waarschijnlijk de betimmering van een erker hebben gevormd. De breedte van de lage lambrisering $218 \text{ cm} + 55,5 \text{ cm} = 273,5 \text{ cm}$ completeert de wand tot 473 cm. Dit is nagenoeg even breed als de tegenoverliggende wand met schuifdeuren, namelijk 474,5 cm. Mijns inziens behoort de lage lambrisering aan de rechterkant, omdat deze doorloopt in de lage lambrisering met de schouw. De hoge linkerkant loopt ook door in de open lambrisering met de doorgang. Drie bloemmotieven van het *plafond* zijn 90° gedraaid (zie tek. nr. 06).

De plaatsing van deur en eventueel raam en erker is nader te bepalen aan de hand van de nog op te vragen bouwtekening van "huize Dentz van Schaik".

Ik hoop dat u hiermee voldoende informatie heeft gekregen.
Met vriendelijke groet

E. van den Brink